

Jaargang 23 Nummer 3
29 september 2015

1. Voorwoord
2. Gentse sprokkels
3. Gent in zijn blootje
4. Verslag van de uitstap van 21 september 2015
5. Te noteren in de agenda

1. Voorwoord van de Voorzitter

Ook deze keer hadden we een mooie uitstap met aansluitend een diner in het historische kader van het St Jorishof. Dank aan broeder Jean-Pierre. Buiten het uiteraard interessant bezoek aan Ivago waar sommigen wat last hadden van de airco werden we door de eigenaar van de Cour St George Peter Jan Van Iseghem (cfr Amadeus) en de uitbater Thibault Gettemans ontvangen. Bovendien werden we door het volledige pand van de kelders tot de zolder rondgeleid. Een prachtige kans om de 'collectie van Peter Jan' te bewonderen en de 'uitgeleefde' kamers nog voor hun restauratie eens te zien. Ze hebben daar nog veel werk! De 20 broeders en 4 genodigden waren tevreden en sloten de uitstap af met Klokke Roeland en de obligateousse-café.

We kijken uit naar het 'geheime initiatief' van broeder Eric voor de volgende uitstap.

Nog proficiat aan broeder Philippe die als eerste de droedel in de Gentse Sprokkels vond en dus een fles jenever te goed heeft! Ook nu staat er weer een droedel in (eigenlijk 2, maar ze staan dicht tegen elkaar) een fles jenever wie mij als eerste belt of mailt.

2. Gentse sprokkels, een woordje uitleg over een stukje Vlaams /Gents patrimonium

Het Huis van Alijn, bij de echte Gentenaars gekend als 'Het Museetje' op de Kraanlei, is meer dan een museum. De collectie belicht het dagelijkse leven in de 19-20ste eeuw.

Een beetje geschiedenis. In 1926 werd de [Koninklijke Bond der Oost-Vlaamse Volkskundigen](#) opgericht maar pas in 1932 wordt dit het Museum van Folklore (departement Cultuur). Het Huis van Alijn staat bekend als een levendig en dynamische museum met een vooruitstrevende publiekswerking met een hoge graad van publieksparticipatie (lees vrijwilligers).

Een hele groep medewerkers en vrijwilligers werken er om alles in goede banen te leiden. Niet alleen in het museum en de bibliotheek (boven de kapel) maar ook in enkele naastliggende huizen met o.a. de museumshop.

De collectie wordt nog dagelijks uitgebreid en omvat duizenden objecten, documenten, foto's en (amateur) films die het dagelijks leven in de 20ste eeuw documenteren. De collectie omvat diverse groepen o.a.: dagelijks leven van ambachten en neringen, Filmarchief, Circuscollectie, Fotoalbum, Huwelijk, Religie, Speelgoed, Taalkamer en het actieve Poppenspel.

Hier is ook het stangpoppentheater [Het Spelleke van Folklore](#) gevestigd (voormalige [Spelleke van de Muide](#)). Het is echter nog wachten tot oktober want pas dan is het Poppentheater open (tot mei). Het Huis van Alijn heeft een zeer speciale passie voor het circus, men heeft tal van circusaffiches, kostuums, attributen en foto's van Belgische circusartiesten en circussen.

Voor de Gentenaars zijn alle Gentse musea, dus ook het Huis van Alijn, elke zondag morgen gratis, maar dat weten al de Gentenaars en zeker onze Gentse broeders reeds lang.

Wie lid wil worden van 'de Vrienden van het Huis van Alijn' heeft hieraan een mooi en druk programma. In dit museumcafé kan men ook historische dranken drinken o.a. plumeau, half-en-half, fitou en jenever-op-kriekskes. De zondagmorgen kan men daar soms uw voorzitter aantreffen met één van die drankjes op één van de bankjes.

Het museum is gevestigd in het Kinderen van Alijnshospitaal, een voormalig godshuis, het enige in Gent. De familie Alijn stichtte in 1363 dit godshuis als zoenoffer na een (dodelijke) twist tussen de families Alijn en Rijms (Een vrouw kwestie). Graaf [Lodewijk van Male](#) besliste dat de familie Rijms een som van 200 pond parisi aan de familie Alijn moest betalen waarmee dan dit Godshuis werd gebouwd. Bij opname in het hospitaal moest de patiënt zijn onroerende goederen afstaan (de meesten hadden toch niets) hun roerende goederen mochten ze behouden.

<http://www.huisvanalijn.be/>

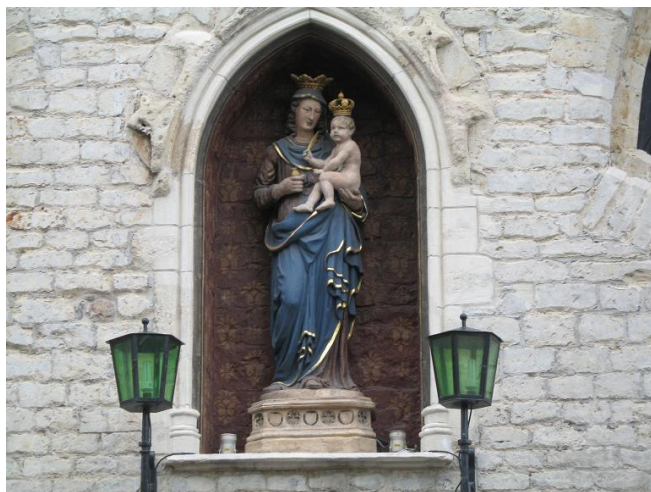
3. Gent in zijn blootje

In deze reeks pogen wij een tipje van de sluier (voor zover die er is) op te lichten. Dat iedereen overtuigd is van de pracht van onze Gentse binnenstad is bekend. Toch stappen wij al te vaak achteloos voorbij de schatten die Gent herbergt (of verbergt). Wie weet al het naakt dat in Gent te bewonderen is terug te vinden? En bovendien, wie weet wat het voorstelt?

Er werden al 34 beelden belicht, de laatste in de rij was het fronton van het Hotel d'Hane-Steenhuysse. We verlaten de Veldstraat, steken de Korenmarkt over en begeven ons richting Gravensteen maar we houden halt aan de zijgevel van het Vleeshuis. Daar vinden we:

“Onze Lieve Vrouw met de inktpot”

Misschien komt u er zelden, misschien passeert u er dagelijks, maar wist u dat er in de gevel van het Groot Vleeshuis, in een nis boven de ingang (kant Kleine Vismarkt), een beeldje staat van Onze-Lieve-Vrouw met het kindeke Jezus op de arm? En wist u dat ze in haar vrije hand een inktpot vasthoudt?

Over de reden waarom Maria met een inktpot werd afgebeeld, zijn de meningen verdeeld, maar het leverde in elk geval stof voor verhalen op.

Deze geschiedenis speelt zich eeuwen en eeuwen geleden af, toen Lodewijk II van Nevers nog graaf van Vlaanderen was, en toen lakenkoopman Jacob Van Artevelde nog niet verstaend op de Vrijdagmarkt stond (en naargelang de versie verwees naar Engeland, pintjes bestelde of gewoon voelde of het regende) maar in levende lijve

politieke en economische onderhandelingen met de koning van Engeland voerde. In volle middeleeuwen dus.

Wanneer en waar het precies gebeurde, is door het stof der eeuwen geleidelijk aan vervaagd. We weten alleen dat het reeds donker was want de nachtwakers deden reeds hun ronde. Aan een donker portiek struikelden ze bijna over een vormeloze massa. Toen ze bijlichtten met hun flambouw bleek het een dode man te zijn. Vermoord. Neergestoken. Consternatie bij de nachtwakers. Aan de fijne stoffen en rijke versierselen van de kleding van de dode, zagen ze dat het om een belangrijk persoon ging. Deze moordzaak moest snel opgelost geraken of ze kwamen zelf in de problemen.

Hoe hij het zo slecht kon timen, zullen we nooit weten, maar net op dat moment passeerde Juul, een gezel van de vleeshouwersnering, door de straat. Hij had net een varken gekeeld en was op weg naar huis. De nachtwakers spraken hem natuurlijk aan en ontdekten dat hij een groot mes bij zich had. Voor hen was de zaak simpel: een dode met messteken, een voorbijganger met een mes, dus: de voorbijganger is de dader. Juul werd onmiddellijk gearresteerd en overgebracht naar het Gravensteen, waar hij ondervraagd werd. Het mes werd onderzocht en bleek bloedsporen te vertonen. Juul bleef volhouden dat hij een varken had gekeeld en dat hij blijkbaar zijn mes niet goed gereinigd had en dat het bloed op het mes dus varkensbloed was, maar zijn ondervragers geloofden er geen snars van.

De volgende dag reeds werd Juul voor de vierschaar gebracht en ook de rechters hechtten geen geloof aan zijn verklaringen. Hij werd ter dood veroordeeld en het vonnis moest 's anderendaags voltrokken worden. Juul werd weer in de kerker opgesloten en kreeg het bezoek van een biechtvader. Om zijn ziel te redden kreeg Juul de raad om alleen maar de volledige waarheid te vertellen. En Juul vertelde nogmaals zijn verhaal en bleef volhouden dat hij onschuldig was. De biechtvader kreeg medelijden met de jongen maar kon hem niet helpen. Bij het afscheid kon hij hem alleen troosten door hem te verzekeren dat hij voor hem ging bidden en dat Juul zelf ook veel tot Onze-Lieve-Vrouw moest bidden.

Wat Juul deed. Hij bad en bad en bad en bad, alle gebeden die hij kende en alle mogelijke nieuwe gebeden die hem in zijn uiterste nood te binnen schoten, tot hij van uitputting op de kille kerkervloer in een diepe slaap viel. Maar in zijn slaap verscheen hem plots het stralende beeld van Maria met het kindeke Jezus op de arm en in haar vrije hand een inktpot. Klein Jezuske had een ganzenveer en een stukje perkament vast. Hij doopte de veer in de inktpot en schreef iets op het perkament, dat hij oprolde en aan de sprakeloze Juul gaf, met de mededeling dat die dit 's ochtends aan de bewaker een onderhoud met de baljuw moest vragen.

Juul ontwaakte in het besef dat hij gedroomd had. Een wondermooie droom, dat wel, maar toch een droom. Hij beseftte dat zijn laatste uren geslagen hadden. Groot was dan ook zijn ontsteltenis toen hij naast zich een opgerold stukje perkament ontwaarde. Was het dan toch geen droom geweest? Instinctief rolde hij het perkament open en zag de schitterende gouden letters. En al kon hij niet lezen, hij begreep dat hij een hemelse boodschap in zijn handen had.

Bang wachtte hij het verloop van de gebeurtenissen af, inmiddels dankgebeden prevelend voor Onze-Lieve-Vrouw en haar goddelijke zoon voor dit mirakel. Toen de bewakers hem kwamen ophalen voor de executie vroeg hij om een onderhoud met de baljuw. Wonder boven wonder werd dit hem toegestaan en Juul kon hem de goddelijke boodschap overhandigen. De baljuw las het bericht, schrok en beval de wachters om Juul onmiddellijk vrij te laten.

Wat de boodschap precies inhield, heeft, behalve de baljuw, nooit iemand geweten. In zijn grote vreugde en dankbaarheid om het nieuwe leven dat hem te beurt viel, liet Juul een beeld maken van Onze-Lieve-Vrouw en de inktpot, dat hij in de buurt van het Gravensteen liet plaatsen. Vele, vele jaren later zorgde de gilde van de vleeshouwers ervoor dat het beeldje werd overgeplaatst naar het nieuwe Groot Vleeshuis, waar het zich nu nog steeds bevindt, in een nis boven de ingang.

Deze voorgaande versie werd door onze vorige voorzitter en belleman Julie Pauwels verteld tijdens zijn stadswandeling met dames. Maar een legende zou geen legende zijn als er niet meerdere versies van bestonden.

Zo wordt het verhaal verteld van een jonge vleeshouwer die ook lid was van een rederijderskamer. Die rederijderskamer schreef een dichtwedstrijd uit. De vleeshouwer had een prachtig gedicht geschreven maar, o ramp!, de avond voor hij het moest indienen, vond hij het vers nergens meer terug. In zijn wanhoop richtte hij zich tot Onze-Lieve-Vrouw en bad lang tot haar. Toen hij 's ochtends wakker werd, vond hij naast zich een perkament met daarop zijn gedicht, geschreven in gouden letters. Uit dankbaarheid liet hij het beeld van Maria met een inktpot in haar hand beeldhouwen.

Een variant hierop is het verhaal van Huibrecht, die zo graag de dichtwedstrijd van de rederijderskamer wou winnen maar helaas helemaal niet kon dichten. Zijn zus riep de hulp in van Maria, waarna Huibrecht inspiratie kreeg, een pracht van een gedicht schreef en de wedstrijd won. Hierna liet zijn zus een beeld van Maria met een inktpot vervaardigen.

Gelijkaardige beeldjes bevinden zich in Brugge, Aardenburg en Maastricht.

4. Verslag van de uitstap van 21 september 2015.

Een uitstap met een geurtje aan!

18 broeders met 4 genodigden (later nog 2 bij het diner) verzamelden in Campanile Hotel voor het traditionele ontbijt vooraleer af te zakken naar de installaties van de verbrandingsoven van Ivago aan de Proeftuinstraat. Een paar sportievelingen deden de oversteek te voet. We werden verwelkomd door de verantwoordelijke voor communicatie van Ivago. Tijdens de ontvangst in het Auditorium kregen wij een uitgebreide uitleg over de filosofie en de werking van Ivago en de verbrandingsinstallatie.

1964 Het compostbedrijf

Na Anderlecht (composteringsinstallatie), Monceau sur Sambre en Schaarbeek (verbrandingsovens) was Gent de vierde stad in België die een afvalverwerkingsinstallatie bouwde. Men koos voor het DANO-composteringsysteem, een aëroob procédé dat gebruik maakte van vier langzaam draaiende trommels van 3,5 m diameter en 24 m lengte (biostabilisatoren). Met de intensieve tuinbouw in de onmiddellijke omgeving van Gent was de vraag naar organisch grondverbeteringsmateriaal erg groot.

Sinds 1977 verstrengde de wetgeving en werd het gebruik van de compost steeds moeilijker. De compost bevatte te veel zware metalen en mocht niet meer gebruikt worden voor de teelt van voedings- of voedergewassen. De installatie bleef in werking tot 1990. De laatste jaren werden de reststoffen verbrand in de nieuwe afvalverbrandingsinstallatie.

1979 De oude verbrandingsoven

De werken aan een verbrandingsinstallatie werden in april 1976 gestart. De installatie had twee verbrandingsovens, ieder met een capaciteit van 5,5 ton afval per uur. Jaarlijks werd 70.000 ton huisvuil verwerkt. Elke oven was voorzien van een koeltoren voor de afkoeling van de rookgassen. Een elektrofilter zorgde voor de afscheiding van de stofdeeltjes. Van performante rookgaswassing was in die tijd nog geen sprake. In 1979 werd de installatie in gebruik genomen.

Bij de opstart was voorzien in een gedeeltelijke warmterecuperatie voor de verwarming van de en het composteringsbedrijf. Door corrosie van de warmtewisselaar werd na drie jaar terug overgeschakeld op aardgas.

Na het uitbreken van de energiecrisis ontstond het plan om de energie te gebruiken voor de verwarming van het Universitair Ziekenhuis Gent. Het project kende echter te veel technische onvolkomenheden en was geen lang leven beschoren.

In 1994 opperde AMINAL ernstige bezwaren tegen het verder exploiteren van de verbrandingsinstallatie. Door het nauwgezet uitvoeren van een actieplan konden de meetresultaten tot een aanvaardbaar niveau wordenteruggebracht zodat de sluiting werd afgewend. De voorbereidingen voor de ombouw tot een vernieuwde installatie werden aangevat.

1996 Afvalverbrandingsinstallatie met rookgaswassing

In 1996 bouwde IVAGO de oude verbrandingsoven om tot een hoogtechnologische

afvalverbrandingsinstallatie met rookgaswassing. Die beantwoordde aan de strenge milieueisen. De capaciteit werd opgedreven tot 100.000 ton per jaar. De rookgas reiniging bestond, naast de reeds bestaande elektrofilter, uit een kalkmelkreactor, een mouwenfilter en een natte waskolom. Het betrof een investering van 21 miljoen euro.

1999 Bouw van een katalytische deNOxinstallatie

IVAGO was in 1999 de eerste intergemeentelijke vereniging in België die investeerde in de bouw van een katalytische deNOxinstallatie (7,5 miljoen euro). Die zorgt ervoor dat de uitstoot van stikstofoxides drastisch wordt teruggedrongen. Stikstofoxides zijn mee verantwoordelijk voor het gat in de ozonlaag,

zure regen en smogvorming. Daarnaast breekt de installatie de eventueel nog aanwezige dioxines af.

Sindsdien behoort de IVAGO-installatie tot het neusje van de zalm inzake milieutechnologie en trekt dan ook heel wat belangstellenden uit binnen- en buitenland.

Waarom energierecuperatie?

Er ging heel wat energie verloren. De verbrandingsovens bereiken temperaturen van ruim 1.000 °C. Door massaal koelwater in te spuiten werden de rookgassen tot een temperatuur van ongeveer 330 °C afgekoeld.

Doorheen de rookgaswassing daalde de temperatuur verder tot 70 °C. In de deNOxinstallatie moest aardgas worden gebruikt om de rookgassen terug tot 230 °C op te warmen.

Het Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen 2003-2007 voorzag dat alle verbrandingsinstallaties tegen 2008 uitgerust zouden zijn met een energierecuperatie-eenheid. De tewerkstelling in de installatie is opnieuw voor 20 jaar verzekerd. Daarnaast liggen de milieuheffingen voor een installatie mét energierecuperatie een stuk lager en kan aanzienlijk bespaard worden op de elektriciteits- en aardgasfactuur.

Samen met het Universitair Ziekenhuis Gent verbruikt IVAGO ongeveer 6.000.000 m³ aardgas minder per jaar. Daardoor komt er **12.000 ton CO₂ minder** in de atmosfeer terecht. Door de productie van elektriciteit zorgen we ervoor dat de uitstoot van CO₂ met **18.000 ton**, van stikstofoxides met

32 ton en van SO₂ met 20 ton per jaar vermindert. **De elektriciteitsproductie stemt overeen met het jaarlijks energieverbruik van 7.000 gezinnen. De stoomlevering aan het UZ Gent komt overeen met het verbruik van 3.000 gezinnen.** Om eenzelfde effect op de uitstoot van CO₂ te bereiken is een bos van 10 ha nodig.

De werken aan de energierecuperatie-eenheid werden midden 2004 aangevat. Van de onderhoudswerkzaamheden eind 2004 werd gebruik gemaakt om de oude elektrofilters en stoomketels af te breken. Tegelijk werden voorlopige rookgaskanalen aangelegd. Zo kon de installatie tijdens de duur van de werkzaamheden in bedrijf blijven. Een knappe prestatie!

Grote delen van de stoominstallatie werden op de terreinen van IVAGO voorgeassembleerd en als een meccano op de juiste plaats klaargezet. Eind oktober 2005 werd de installatie een tweetal weken stilgelegd. De oude koeltorens werden uit de installatie verwijderd: goed voor zo'n 100 ton

staal en 90 ton vuurvast metselwerk. De aansluiting van de nieuwe onderdelen op de bestaande installatie werd daarop in recordtempo gerealiseerd.

Zo'n 50 specialisten van 20 verschillende firma's werkten de klok rond. Turbine, alternator, een gigantische luchtkoeler, warmtewisselaars en andere toestellen werden op het geheel aangesloten. Ook werd het hele sturings- en controlesysteem aan de nieuwe situatie aangepast. Half november 2005 startte de installatie terug op en kon de productie van elektriciteit worden aangevat.

De aanleg van de ondergrondse stoomleiding naar het UZ Gent en een condensaatleiding in de tegenovergestelde richting werd in juni 2006 aangevat.

Geprefabriceerde segmenten met een lengte van 12 m elk werden in indrukwekkende sleuven geplaatst en aan elkaar gelast. Een precisiewerkje!

In bijlage vindt u de brochure van Ivago over de werking van de verbrandingsinstallatie. (in PDF-formaat)

5. Te noteren in je agenda:

Volgende uitstappen: 16 november 2015
Algemene Vergadering: 14 december 2015 's avonds
Nieuwjaarssamenkomst zondag 31/01/2016

*Aandacht: we zoeken nog een goed voorstel voor onze uitstap van 16/11
Broeder Eric Van der Bracht is bezig "iets geheims" voor te bereiden doch andere voorstellen
zijn dringend welkom mocht dit niet kunnen doorgaan.!*

Jean-Pierre Rogiest
Secretaris
jean-pierre.rogiest@pandora.be
tel. : 09/251.51.21 en 0496/247 343